

СЫЙ БЕРИУ

Къабарты-Малкъарны Башчысы Казбек Коков республиканы социал ишчилерин профессионал байрамлары бла алгышлагъанды

«Къабарты-Малкъар Республиканы социал ишчилерин профессионал байрамлары бла жюрегимден алгышлайма. Адамгъа кыйгырыуу бла байламлы болгъан бу огурлу ишни сайлап, анга кертичелей къалып, сиз болушкыт кере болгъанлагъа кон сайын эс талдырсаңыз, кез-кылак болгъанлай турасыз, аланы кёллерин кеторесиз, жашаудан тонголмеуча, келир заманга таукел кыарача этесиз.

Сайлагъан жолугъудан таймай баргъаныгъыз, бет жарык-

лы урунгангъыз, ишигини уста билгенгиз ючюн бек сау болгъуз. Волонтерлагъа уа энци ыспас этерге сюеме, нек дегенде, бу кыйын кезиуде социал ауурлукну иги кесеги ма аланы иншобарина тоштенди.

Жюрегимни териче чалдыргъыш эте, жашуварын башка адамлагъа жоралгъанлагъа саяулык, кюч-кыаруу тежеиме. Бар игиликле да сизге жаусунла!» деп айтылды КъМР-ни Башчысыны Instagramда басмаланган алгышлау сезонде.

ПАРЛАМЕНТ

Хал тюзеледи, мардасыз кеп жулгъан кезиуде ачыкъланмагъандыла

КъМР-ни Парламентини президиумуну кезиуде жыйылду санитар-эпидемиология жорукъла сакъланып кыралгъанды. Аны спикер Татьяна Егорова бардыргъанды.

Жыйылдула «правительствону сагъатны» чеклеринде республиканы медицина организацияларыны ишлери коронавирс жулгъан ауруу жайыгъан кезиуде кылай кыралгъанлары, бу ауруудан жабын врачлагъа келгендирюу тюлеуле этилгенлери сюозленди.

Татьяна Борисовна саулык сакълауда ишленгенге бу кыйын кезиуде борчларын бийк даражада толтургъанлары ючюн ырызлыгъын билдиргенди.

Медикиле, саулыкларына, жашауларына кыоруу болуу Потребительствени эркинликлери эи адамны ыраматыны жашуу жаны бла сферада надзорну федерал службасыны КъМР-де Управленийыны башчысы Жирислан Пагов этгенди. Аны айтханына кере, республикада профилактика мадарла толтурулдыла, коронавирс жагы аурууну жайылгъан токтагы жаны бла эпидемиология мадарла бардырылдыла.

Алай бла инфекция кенг жайыгъан кыралгъанда бла региондадан келгенге эсепте алынып, 14 ючюн ичиде медицина тинтиуледен өтедиле. Биюгюнкоде уа республикада эпидемиология болум орун алгъанды, учрежденияла, организацияла ол жайылгъан кезиуде жокудула, мардасыз кеп жулгъан кезиуде да ачыкъланмагъандыла.

КъМР-ни Саулукъ сакълау министри Руслан Калибатов а вирүдан багыш кылай кыралгъанды, саусузыны дарманна бла жалчытууну юслеринден билдиргенди. Биюгюнкоде коронавирс жулгъанлары беш медицина учрежденияда багъадыла. Алада 391 жер кыралгъанды, ол санда 574-сюне ИВЛ-аппаратла кышулулдудула. Андан сора да, сау бола башлагъанлагъа болушукъ берилген 200 энци жер кыралгъанды, жуукъ кезиуде алагъа энтта 100 жер кышулулдугу белгиленди. Сабиден ауругъан тишируулагъа уа акшур бёлюмде коронавирс жулгъанлагъа 15 энци ОРВИ жагъылгъанлагъа да 20 жер барды.

РФ-ни Саулукъ сакълау министрствосуну коронавирс жайылгъанына кере саулык сакълау учрежденияла жерде кыруу жаны бла планы республикада 114 проценте толтургъанды. Жангы госпиталь ачыгъан кезиуде коронавирсдан калгъан ауруудан кыйналгъанлары башка учреждениялагъа жетдирууну жоллары да белгиленгендиле.

Республикада биринчи медико-санитар болушукъ берген саулык сакълау организацияла аурулары юслеринден кетмеген саусузыны халларына энци эс бурулды. Инфекция жулгъанлары багътын врачлары, медикилери, башка ишчилени келгендирюу тюлеуени юслеринден айта, Рустам Калибатов 3 июньда болгъан шартлагъа кере, бу жуулшлагъа 267961,8 минг сом белгиленген билдиргенди. Ахча федерал эм республиканы бюджетлерден берилди.

Депутатла, докладны сюзе, инфекцияны ачыкълау жаны бла тессле кылай бардырылгъанлары, аурууну шартлары болмай жулгъанлары багышну мадарларыны юслеринден билрге сюйгендиле. Жангы инфекцияны диагностикасы бардыргъан, саусузлагъа кыралгъан специалистени хазырларга керекликсине энци эс бурулгъанды.

Республикада биринчи медико-санитар болушукъ берген саулык сакълау организацияла аурулары юслеринден кетмеген саусузыны халларына энци эс бурулды.

Инфекция жулгъанлары багътын врачлары, медикилери, башка ишчилени келгендирюу тюлеуени юслеринден айта, Рустам Калибатов 3 июньда болгъан шартлагъа кере, бу жуулшлагъа 267961,8 минг сом белгиленген билдиргенди. Ахча федерал эм республиканы бюджетлерден берилди.

Депутатла, докладны сюзе, инфекцияны ачыкълау жаны бла тессле кылай бардырылгъанлары, аурууну шартлары болмай жулгъанлары багышну мадарларыны юслеринден билрге сюйгендиле. Жангы инфекцияны диагностикасы бардыргъан, саусузлагъа кыралгъан специалистени хазырларга керекликсине энци эс бурулгъанды.

Республикада биринчи медико-санитар болушукъ берген саулык сакълау организацияла аурулары юслеринден кетмеген саусузыны халларына энци эс бурулды.

Инфекция жулгъанлары багътын врачлары, медикилери, башка ишчилени келгендирюу тюлеуени юслеринден айта, Рустам Калибатов 3 июньда болгъан шартлагъа кере, бу жуулшлагъа 267961,8 минг сом белгиленген билдиргенди. Ахча федерал эм республиканы бюджетлерден берилди.

Депутатла, докладны сюзе, инфекцияны ачыкълау жаны бла тессле кылай бардырылгъанлары, аурууну шартлары болмай жулгъанлары багышну мадарларыны юслеринден билрге сюйгендиле. Жангы инфекцияны диагностикасы бардыргъан, саусузлагъа кыралгъан специалистени хазырларга керекликсине энци эс бурулгъанды.

Республикада биринчи медико-санитар болушукъ берген саулык сакълау организацияла аурулары юслеринден кетмеген саусузыны халларына энци эс бурулды.

Татьяна Егорова пандемияны кезиуде ишни кыруу жаны бла законда жетишме жерлери бар эселе, КъМР-ни Парламентини тийишли законодательный башламчылык этерге хазыр болгъанлар билдиргенди. Рустам Калибатов кемчиликле болмагъанларын, битеу жууалпы ведомствола бирге байламчылык ишленгенлерин белгиленгенди.

Специалистени айтханына кере, ауругъанлары саны алыкъа уллулай кыгъаны адамла санитар жорукъланы, жангы коронавирс аурууну профилактикасы жаны бла низамны толтурмагъанлары бла байламды. Аны ючюн депутатла ангылатуу иш бардырырга, адамларынызны сакъ болтурга, профилактика мадарлары толтурурга чакъырларга керекдиле. Жаланда ырызлыгъа да бирден кыдалып ишлесек, жетишлыксыз салынган борчлагъа, дегенди ахырында Татьяна Егорова.

Президиум жууалпы органдыла бу соруу бла байламлы тийишли эсгертүүлени чыгаргъанды.

Республикада биринчи медико-санитар болушукъ берген саулык сакълау организацияла аурулары юслеринден кетмеген саусузыны халларына энци эс бурулды.

Инфекция жулгъанлары багътын врачлары, медикилери, башка ишчилени келгендирюу тюлеуени юслеринден айта, Рустам Калибатов 3 июньда болгъан шартлагъа кере, бу жуулшлагъа 267961,8 минг сом белгиленген билдиргенди. Ахча федерал эм республиканы бюджетлерден берилди.

Депутатла, докладны сюзе, инфекцияны ачыкълау жаны бла тессле кылай бардырылгъанлары, аурууну шартлары болмай жулгъанлары багышну мадарларыны юслеринден билрге сюйгендиле. Жангы инфекцияны диагностикасы бардыргъан, саусузлагъа кыралгъан специалистени хазырларга керекликсине энци эс бурулгъанды.

Республикада биринчи медико-санитар болушукъ берген саулык сакълау организацияла аурулары юслеринден кетмеген саусузыны халларына энци эс бурулды.

Инфекция жулгъанлары багътын врачлары, медикилери, башка ишчилени келгендирюу тюлеуени юслеринден айта, Рустам Калибатов 3 июньда болгъан шартлагъа кере, бу жуулшлагъа 267961,8 минг сом белгиленген билдиргенди. Ахча федерал эм республиканы бюджетлерден берилди.

Депутатла, докладны сюзе, инфекцияны ачыкълау жаны бла тессле кылай бардырылгъанлары, аурууну шартлары болмай жулгъанлары багышну мадарларыны юслеринден билрге сюйгендиле. Жангы инфекцияны диагностикасы бардыргъан, саусузлагъа кыралгъан специалистени хазырларга керекликсине энци эс бурулгъанды.

Республикада биринчи медико-санитар болушукъ берген саулык сакълау организацияла аурулары юслеринден кетмеген саусузыны халларына энци эс бурулды.

«Къабарты-Малкъар Республиканы халкыны социал жалчытууну сыйлы ишчиси» деген махтаулу ат тауну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Кеп жылны бет жарыклы урунганлары ючюн «Къабарты-Малкъар Республиканы халкыны социал жалчытууну сыйлы ишчиси» деген махтаулу ат атарга

БЕККИЛАНЫ Ларисага, Ахматын Къызына, - Къабарты-Малкъар Республиканы Уруну эмда социал кыоруулау министрствосуну информация-аналитика департаментини башчысына

ВОРКОВА Лариса Хазретлиевнага - Нальчик шахарда Уруну, иш бла жалчытуу эмда социал кыоруулау араны социал телеуени, компенса-

циялары бла пособыялары бёлюмюно таматасына **ИВАНОВА Светлана Мухамедовнага** - Къабарты-Малкъар Республиканы Уруну эмда социал кыоруулау министрствосуну «Радуго» республикалы сабий социал-реабилитация арасыны производство жаны бла заведующисине

КРАСИЛЬНИКОВА Эон Валентиновнага - Къабарты-Малкъар Республиканы Уруну эмда социал кыоруулау министрствосуну жулгъа-коммунал жумушла ючюн хакъ тюлеуге субсидияла берюу жаны бла бёлюмюно баш специалистине

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
Нальчик шахар, 2020 жылны 8 июну, № 63-УТ

К. КОКОВ

Контроль

Кергенлерине ырыз болгъандыла

Кырал Думаны депутаты **Геккиланы Заур** эмда КъМР-ни культура министрини куллулгун толтургъан **Мухадин Кумахов**, Зольск району башчысы **Руслан Гатов** бла тюбешип, ол муниципалитетини эки элинде маданият юйлени жангыртуу кылай баргъанына кырагъандыла, деп билдиргендиле район администрациясыны пресс-службасындан.

Бу ишле «Культура» Миллет проектини чеклеринде бардырылдыла. Светловское элде объектеде электронно кытай жангыртылгъандыла, терезеле да орнатылгъандыла. Кырулушчула, койно башы чачып, керек жерлерине ремонт этгендиле. Энди уа биринчи кытамында отуу топпеге бетон кыуа

турадыла, экинчисинде уа скортю-бою ишле бла керушериле.

Шордаково элде Маданият юйде уа подряд организацияны специалистлери жангы терезелени орнатуу эмда эски полланы кыбаруу бла керушериле. Бирлери уа объектини башын жангъандан жабарга хазырлай турадыла. Ток ызыны анда да жангыртуу бошгъандыла.

Айтханына, объектели экинчисе да этер иши кендо. Проекттерине кере аланы бышылны ахырына дери жангыртуу бошарга керекдиле.

УЛБАШЛАНЫ Мурат

Оператив штаб

Коронавирсдан ауругъанлагъа - хакъсыз дарманла

КъМР-де коронавирс жулгъанлары саны юч минг бла жарымга жетгенди - 3499 саусуз. Ахыр конюле алагъа орта эсеп бла 70-75 адам кошулады. 5 июньдан бери уа тизме 300 инсанга кенгергенди.

Болсада кыуандыргъан шартла да бардыла - белгили этилген тарихиле кере, 9 июньда ауруудан 104 инсан кытулгъанды, вирус жайылгъан кезиуден бери уа 1753 инсан, тийишли болушукъ алып, сау болгъандыла.

Алай бла шендо медицина болушукъ 1712 саусузга берилди. Жарсытуу, аурууну кыйыныгъын кетире аламыз, 34 адам ауушканын Вирус республикада жайылгъан башлангъан конден бери 571 мингден аслам тест бардырылгъанды. Ауругъанна бла тюбешип, инфекция жулгъанына ишкелли 2123 адам юйлеринде туруп, медицина тинтиуледен өтедиле, ол санда РФ-ни Саулукъ сакълау министрствосуну буйругъаны тийишлиликте, алагъа компьютер томография бардырылды. Госпитальда 1084 адам турады, ол санда реанимация бёлюмде 62 инсан, 786 саусузга болушукъ амбулатория халда берилди.

Шимал Кавказны республикаларында биюгюнкоде COVID-19 вирусдан 21,7 мингден аслам адам кыйналады - солу конюле ауругъанлагъа эки мингге жуукъ кошулгъанды. Андан округда 549 адам ауушканды.

Россеиде коронавирс 485,8 минг адамга жулгъанды. Орта эсеп бла бир конюле алагъа сегиз минг адам кошулады, ол санда 9 июньда тизме 8595 инсанга кыйынгенди. Пандемия башлангъандан бери вирусдан 242,3 минг инсан сау болгъанды. Кыралда андан 6142 инсан ауушканды.

Джонс Хопкинс атлы университет белгили этген тарихиле кере уа, битеу дунияда бу ауруу 7,1 миллион адамга жулгъанды, аладан 406,5 мингден аслам ауушкандыла. Алгыныча, хал Американы Бирлешген Штатларында кыйынды - анда ауругъанлары саны 1,96 миллиондан алаулады. Вирус жулгъанлары саны Бразилияда уллулай кылады - 707 минг, бу кырал экинчи жердеди. Россей ючюнчо болгъанды.

Бу конюле уа РФ-ни Саулукъ сакълау министрствосуну коронавирсдан багында хайырлы дарманлары эсепте алгъаны белгили этилгенди.

Аладан бири «Левиммаб» (сатыуула ол «Илира» деген ат бла чыгарыкды) ауруу бютюнда кыйын барган саусузыны багында болушукъ берилгенди ведомство.

Коронавирсдан жаргъан биринчи дарман а майны ахырында жарашдырылгъанды: «Авифавир». Аны Эбола аурууну багында хайыр-

лангъандыла. Бу конюле уа дарманы ОМС-ни жушуларыны чеклеринде саусузлагъа хакъсыз берилери белгили этилгенди. Клиникалагъа ол 11 июньда жетдириллик.

Конден-кюнне COVID-19-дан сау болгъанлары саны кыйынгенди. Болсада РФ-ни Саулукъ сакълау министрствосуну алагъа пандемия бошылгъаны профилактика мадарларына сакъларга кереклисине эсгертгенди.

Министерствону баш инфекционисты **Елена Малининкованы** айтханына кере, бир кере жулгъан экинчи аурурук тюлююю, аны санларында кыралгъан затла вирусдан кыорууларкыдыла деген ышанылуу жокуду. «Андан сакъланыр ючюн хар бирбиз да кылайла жумушлары толтурурга керекбиз? Бек алгъа гигиена излемлени сакъларга: кыолларыбызны сапын бла жууарга, бир бирбизге жуукъ келмеуге, салфеткала бла хайырланарга. Кесибизни эмда жуукъларыбызны саулуклары эми жашулары ючюн жууалпылыккыны ангыларга борчулуу», - дегенди ол.

ТОКЪЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

Эсертю

ГАЗЕТЕГЕ, ЖУРНАЛАГЪА ЖАЗЫЛУУ БАШЛАНГЪАНДЫ

Хурметли жамауат!
2020 жылны экинчи жарымына жазылуу кампания башлангъанды.
Сиз «ЗАМАН» газетте почтаны кыйсы бёлюмюнде да жазылуула онг табарыксыз. Магъанайы ишини болжалгъа салмагъыз!

Жазылуу алы айга багъасы - 684 сом 48 капек.

Бизин индексбиз - П5893

ТИКАЛАНЫ Фатима.

ХАЛКЪЫНА СӨЙМӨКЛИКНИ БИЙИК ЮЛГОСЮ

Быйыл малкар халкын белгили уланы Сотталаны Хажи-Муссаны жашы Адилгерий тууганын 110 жыл бады.

ИЙНАКЪЫ САБИЙЛИГИ, УМУЛУ ЖАШЛЫГЫ

Ол Пашкутада жигит кишилен кыюуларда өскөндү. Аппасы аты тауралыгына кирген Азия белгилүү кыячкы, уулу болгонданы – Орусий уулу белгилүү кыячкыларын Ийити тууга чыгарган. Атасы уу. Хажи-Мусса, орус-июн Георувидиз этген жигитиги Юнн Георувидиз жорла бла саугаланганды. Адилгерий анасы кыячкылар кыз эди, Заковода Ойтовалдан (излегенде, келин деген болмаса, атын киши айталмаганды).

Аппасы туугунун биргесине айландырып, анга ата журтун танытканды, сюйдоргонду. Ол айткан жомакчалыга, эски жылгыга жашкыч сөйлөп тынгылганды. Күрүнгөн ай билгени себепи аны биринчи устаны да болгонданы. Октябрь революцияга тикри кыячкышан Хажи-Муссаны жашы Ленин аты окуу шахарчыкка эл мектеп шолуу, кызы бла педагогика техникуму айрмалы бошоганды. Ол 1931 жылда эди. Андан арысында Адилгерий Орджоникидзе (Вадижавка) Шимал Кавказында (Педagogика институтунда) окуган.

СПОРТ БЛА КЕЛГЕН МАХТАУ

Аппа анга ариу сан, сыфат да, коч-күстүрү, жемгилик да берген жаш студент жылларында спорт бла кыячкы корошгонди. Республикалык эришмүлөдө чабышып, секирип, диск эм ядро атып да Адилгерий оозун чыккыганды.

Педиститутта окуй турганды, 1932 жылда сентябрде Нальчикде Шимал Кавказын халкыларыны биринчи туу миллет спартакиадалары бардырыганды. Анда Кызбаргы-Малкыры спортменери биринчи жерге чыккыганды. Сотталаны Адилгерийге уу, ол 100 метрге 11, 2 секундта, 200 метрге уу, 23, 8 секундта чапканы оюн, саугаландан сора да, «Бек жемги атлет» деп аталганды. Ол конде анга берилген кызын жүздүлү майдалны бек сыйлаганды Сотта улу.

Орджоникидзе окууну бошотканды, ол Кызбаргы-Малкыры педиститутта ишлеп башлаганды. Ол кезинде аны дубулк командага чакырганды. Анда дагында кыячкылар аны башкарган. Му-сукаланы Алий бла Ибрагим, Арта Алий урууга жоолганды, Ибрагим бла шүкүрүлү уу ала сау кыадада барганды.

ИЛМУ ЖУЛОНДА

Адилгерий эки жылны ичинде тил жаны бла Нальчикде педиститутта студентке дерс бергенди. 1937 жылда уу Москвада Совет Союзуну халкыларыны Тилин эм оюм этюну институтуну аспирантурасына киргенди.

Анда да спорт бла корошгонен кыюуламаны, «Уста» деген спорт обшествену ара советини биринчилигинде 100 метри 11, 0 секундта

чабып, битеуооз рекорду экинчи кере да кыячкыларга эмда спортну беш тюрлюсоонден да биринчи жерлени алганды. Алай бла экинчи кере да чемпион болуп, атын айтырганды.

Ол жылда Москвада биринчи малкар студент тууганын студенттерине ана тилден дерсе берип, ала сайлаган пьесаалыга редакторлук этип турганды. Окууну ахыр жылда Адилгерий Ленинградка көчкөн, анда Тил бла окуялуу институтун аспирантурасында окуганды. Аны бошогандан сора, Нальчикке кыйтып, илму-излем институту аилм секретарь болуп ишлеп башлаганды. Бир кесектен аны малкар тилин секторуна таматарга айырганды.

УРУШ ОТУНДА

Уруш башланганды, өзөнкомат Адилгерийни Орджоникидзеде аскер училищеге ийгенди. Анда кыячкы курулганы өтгөндөн сора аны 115-чи атлы аскер дивизионы 316-чы кавалерия полкуну эскадронуну командири этгенди. Атлы аскер дивизия кыячкы кызын сөрмөшкө кыячкышкы бергенди. Аскер сөдиреп, анда таскыны кызуулма кыраганды, Сотта улу да ары алганды.

Ол 1942 жылны ахырында Кылмык жанында бир кыуам кызын кызауатка кыячкышканды. Этген жигитлиги оюн «За отаву» деген майдал да алганды. Бир кесектен ала дагында бергенди атай сууга. Негерлери Сотта улуна не туклоу болумда да жигитлик, мажаруулук этил билгени оюн жумет этгенди, багылы көргөндө.

1943 жылда ол кылулук этген аскер бөлүмүн Курск тиреялине жиберегиле. Курск дагында этген багырлыз оюн аны оюнчоно кере «За отаву» майдал бергенди.

Алай уруш эти келип, ол Украинада эшиткенди малкар халкыны көчүрөлгөнди. Кюйгенди, бишгенди, кырал таматарга кыячкыт жазганды, халкына этилен терсиликаны тезетирип излеп кыячкышкы Сталин, бу кыячкышкы Сизге жи бергенди, урушка киргенди. Алга Сизни атыгызганды бир фашистни, экинчисин малкар халкым оюн, оюнчоносон капитан Соттаев оюн «Второплюк», – деп жазганды ол анда.

Кыячкыт кетип, ол конден аны туугуп, Сибирге агач кыыргыга ашырганды.

АЧЫ ХАЛАРНЫ ЫЗЫ

Поезд Карелияга бара туруп, Адилгерий жол негерлери бары да көчгончоно халкыладан бу тюрлю

оноуга ыразы болмагандарын айткан солдатта, офицерде болгандарын билгенди. Ала таулу жашны Москвага барып, Сталинге жолугуру умутун билгенде, бир кесек ача да жыйып, кыачкырга болушканды.

Субай санлы бийик капитан Кремльге келгенде, анга жазып бер айттырып дегенди. Жууабин бир бийкы сактып, ары кыйтып келгенди, аны бир кавказ миллетти подполковникте кийиргенди. Ол аны агач кестен жерге Медвежьюгорскга жибергенди. Бу болумда полковник аталык жумушаклык ол эди.

Беш-алты айдан Адилгерий, аскер бөлүмүнө кыйтып, Молдавияда сөрмөшкенди. Тамата командирле бир нечча кере ордонго көргөзткөндериде да атын кызып турганды. Бир кесектен а соргонго тоюшкан халкылары адамларын фронтдан кетере башлаганды, командири, ол жигит адамга алай кыячкылык этерге көзю кыймады. Адилгерийни Чкалов (Орөнбург) офицерле билимдерин бөдоргөн курсларга жибергенди.

Анда да аны сагышлары жалган дауга кыалган соргончоно халкы бла болгонданы. Адилгерий «Прошай, родная Балкария» деп дептер толтурганды жорек жазуулары бла. 1945 жылда совет аскерни капитаны Сотталаны Адилгерийге милетини ызындан барырга бургоранды. Ол а та журтуна анда. Ана жууктарында тохтап, тууган жеринден тансыгын алып, ол Кыргызстанга алай тебегенди.

СОРГОНДЕ

Ахлуларын Фрунзени кызында Ново-Покровка этеп талканды. Анда устан болуп ишлеп башлаганды. Билиминн теренлигин көрөп, бир кесектен Адилгерийни устанына усталыкларыны бөдоргөн институту директоруну илму эм окутуу жаны бла орунбасары этгенди.

Анда да ол спорт бла корошгонен кыюуламанды. 1947 жылда Харьковда СССР-ни жемги атлетикадан эришмүлөдө чабыда, ядро, диск атыуда, узуулуктагы секириуде да ол ачы жерлге чыккыганды. Кыргызстанды бир нечча кере чемпиону да болганды. Алай а халкыны жарысуу аны сагышларын алганды турганды. 1949 жылны агында ол биягы Сталинге кыячкыт жазганды. Көп бармай, аны тутуп, сюд этип, ол жылга Верхоянскада лагерге жибергенди. Анда да жаны саугаланды анга табыгыт саугуусу, спорт бла корошгени жагырганды.

1956 жылда Фрунзени областа сюдо аны ишине жаныгдан кыячкыт, Адилгерийни эркин этгенди.

АТА ЖУРТУДА

Таулу халкы соргондон ата журтка кыйтканды. Адилгерийни КызМАССР-ни культура министрини орунбасарыны кылуугуна салгынданды. Ол анда төрүн чакырышылгандан сора, кеси тилеп, Кызбаргы-Малкыры илму-излем институту кетгенди. Аны ары тамата илму кылуучуну этип алганды. Аны «Вопросы преподавания родного и русского языков в балкарской начальной школе» деген кандидат диссертациясын жаныгдан жазып, кыруулап, таулулада педагогика илмулары биринчи кандидатты балкырганды. 1961 жылда «Кырачай-малкар халкы жомакчалы» деген китаны жарашдырып, басмага бергенди.

Кырачай-малкар тилин тинтүү педагогика методика ишле кырууларында да жетишмил этгенди. Окуу китап, илму ишле жазганды. 1963 жылда бизни театр аны «Хожа» деген пьесаына кере спектакль салынганды.

Ол жылда Адилгерий «Имя существительное в карачаевско-балкарском языке» деген аты бла доктор диссертациясын жазырганды, алай аны кырууларыга жетишмгенди.

ЮЙОР ЖАШАУУ

Ол да алдан бурлушу болгонданы. Сойгон кызы Феклианы Абатны башка жаш кыачырып, ол жыл чаклы озганды, ол Шималда тутумдакда орус тиширүу бла байлаганды жашауу. Аллага жаш тууганды – Эдлар Кыячкы жашайды. Экинчи ойдогисменден, ол да орусундй, ачык жуулан Москвада, кызы Людмила уу Рыбинскке жашайды.

Адилгерий Кыргызстанда баш иесин урушда жоолганы Абатны бла аны жашы Жамалы талканды. Алай бир оюру кыраганды. Не көп кыйынлык көргөн эсе да, таулу кичи Сотталаны Адилгерий, халкы жигитибиз, аны таныгылганы эсперинде чамны, лакырданы сойген жакыра адаммал кыячкыганды. Советски (Кашкова аты) орамда ол жашаган оюн арбысында энди хар не да торленгенди. Ол кыруучу туулагыш жомакчыда. Алада олтуруп, солу алычуу кыячкы да кеткенди.

МУСУКАЛНЫ САКИНАТ.

рваларыгызыны тап халда тутар оюн, салатын чапыркыларын, петрушканы, кинаны, соханы, нашаны, помпидорно көбюрок

Сабийден аууркуллары болгун тиширүула кесирине биот сакь болуруга керекдиле. Дагында алай адамы жореккян тамырла бла байламлы системасы бузулуруга да болуудук.

Адам кесини жеринде

«Сабийге болушалганым жорегиме ырахматлык береди»

Зульфия Икрамова КМР-ни Уруну эм социал ксоруулау министрствосуну Кышкатауда Черек муниципал районда халкыга социал жана бла кырау комплек араны юйорлеге эм сабийге психолог-педагогика болушук берген бөлүмүнө таматасын. Ол сабийлигинде окууна кыячкында жашаганалага болушугу этингенди. Университет «социал иш» бөлүмүнө бешинчи курсунда келгенди арагы эм бюгонлюкте дери анда жетишмил урунды. Аны бла Социал ишчини кюнүнө аллында ушак этгенбиз

«Зульфия, сен башчылык этген бөлүм юйорлеге болушуды. Ишинден бир юйорю келтирсен эди, биз аны юсонде бөлүм не бла жорешгенин аныларча.

Шөндөгү дуняда иш-сизлик бек кызып проблемаладан биринди, аны ызындан а кылаызылык да чыгады. Бир-бирле уу тын иш, уллу айлык излеп, кыра ишден кыачкыла. Кыяруусуз жашыны юйорлеге сабийле вөседиле, биз аллай юйорюни ачыккылабыз, кылуубуздан келгенича болушугуа юрөшөбиз.

Сөз оюн, кышда сегиз сабийлери болган бир юйорде болганды. Аланы аталары да бир кыылыксыз, юйери суук, ашарга ашлары жок. Актыбалык болмагылганы реабилитация арагына этип, жамауатдан бу юйорге болушук тилебиз. Халкы жыйганды ача, жалы суу, тогу, газы бла бек тап ой алынган. Сегиз сабий бла аланы аналары жангы жашуу башлагандыла. Халал жорекчиле балачыкы лага жаны кийимле, иллула да адыригенди.

Этенин юсондун атык деп, биз ала бла байламлыгыбызны юзоп кыймагылганы, анта да хар аталарын билгенлей турабыз. Быллай жумушла көп тейбедиле. Не зат келгендериде, ол адамданы орулушугуа хазырдык алады. Бир бирге жореклери ачык болганды. Бютонда иш сабийге жетсе, уллу келлюлок этмейдиле.

«Мени акылыма кере, аналары кыячкыларын аны оюнчоно ана болууга керекди.

«Мени акылыма кере уу, тынгылы, төрөн билим, андан сора уу жууапылык керекдиле. Сөзюсү, аналык сыйна да болушуды. Алтыжылык кызым Аминат манга сабийликни дунясын унутуруга кыячкыры тюрлюдө.

«Сен билими сагынганды. Кесинги билиминги

Нальчикде. «Зульфия, сен саккат сабийле бла да ишлесиз. Жамауат алага кылай кыячкыды?»

«Арт жылдада газетледе, журналдада саусуз сабийлени юсонден көп жаздыла, журналистке аламы дунияларын жамауатка көргөзткөнлей турдыла. Мындан ары да ол ишини бардырырга керекди.

Жарысууга, бир-бирлени оюмларына кере, сакталу юйоринден чыкмай жашарга керекдиле. Алай ишюю ала жамауатын ичинде башчалана жашаргы этинедиле, биз адамла эск, алага болушугуа борчулук.

Көресиз да, инклюзияны хайырындан саулуклары осал болгон сабийликке да орта шоктада окуугу-аныларны! Ала да тенгичи кариери бла бир болууга сөздөдиле. Наспика, кырал апылгага билекликге көп ача кыраатды, «Доступная среда» проектин келеринде битеу Россияде да окуу юйлени эшиклери саусулуга да ачылашындыла. Бек кызын ауруганла уу юйор билим аладыла. Биз, социал ишчиле, битеу адамла да тенг болгандарын жамауатка анылатырга борчулук. Биринчи адан кыйналганды, кыячкылардыбыз аны эсперингенча этип турууга жарамдыла. Таулу халкыда не заманда да бир бирге болушу тере болганды.

«Ишден сора, башка затлага сейирин бармыды?»

Алайда сейир жаш туурганма, суратла да ишле, Эшерге да бек сюеме. Жорегим билген а тауладыла. Бир жол «Бизинги» апылгерге барам да, анда жаным бир кесегин кетюп келгенди. Аллага ары хар жылдан барып турганма, бир жол а эки аны юйорту иш жаны бла директорну орунбасары болушугуна эдим, кеси ырызгылым бла провондик да болуп турганма. Апылгаларын аны аламы Антаны Алий Хусевичте эм аны колкелтирине игилкке тилейме! Дуняа кескизди, хар адамга аныгыра жолданы ачады. Кесибиз эринип, арып кыламаса.

Ушакшы БАМСЫЛАННЫ Марзият бардырганды. Сурат авторунду.

«Мени акылыма кере, уу, тынгылы, төрөн билим, андан сора уу жууапылык керекдиле. Сөзюсү, аналык сыйна да болушуды. Алтыжылык кызым Аминат манга сабийликни дунясын унутуруга кыячкыры тюрлюдө.

«Сен билими сагынганды. Кесинги билиминги

Зульфия Икрамова

Жай солуу

Низамлыкыга – энчи эс

Сабийлени жай солуу алары башланганды, аны РФ-ни МЧС-ни КМР-де Буш управленени аны башламчылыкы бла «Мени кыячкызуусз каникулларым» деген онлайн-мадарла бардыраладыла. Ведомствонун пресс-секретары Кантимер Беров билдиргенге кере, министрствон тюрлю тюрлю службаларыны специализирени солон тюрлю тюрлю эсипке чакырганды. Ведомствонун тюрлю тюрлю эсипке чакырганды. Ата-аналарына эс берилгенге, ала аныла ала жорешкенди, кыяда айлангандарына эс берилгенге чакырадыла. Ала бла ушакыла бардыруу, кыячкызуусулукну аш жоруктарын аныла ала азыдан чыгып кыячкырга болды. Жууунууга эркин этилгенге объектке кирерге жарамдыла. Аны абдадана анылатырга болушудула. Улуу келлюлок болмазга керекди.

Нек дегенде аны багысы адамны жашуу болуп кыячкыларына кыруучу барды. Алай профилактика магыналаны афирмлеге кыячкышкандан бири «Нальчик» излеу-кыячкыруу аш жоруктарын аныла ала азыдан чыгып кыячкырга болды. Анга адамга биринчи медицина болушук беруюну юсонден билдири этгенди. Кесини кысык дөрсинде Мазан адам эсин тас этгенде кыячкы бир тюрлю заттан кыячкырып аныла ала азыдан чыгып кыячкырга болды. Анга кыячкы ала болушук этерге болушканын аныла ала азыдан чыгып кыячкырга болды.

ТАПАСХАНАЛНЫ АМИНАТ.

Саулык

Аз затха да кыууана билгенле азырак ауруйдула

Бюгонлюкте, коронавирус жайылган кезинде, имунитеттери кыяруусуз болганды аны бек кыйналгы сау болгандарын көрөбиз. Аны кылай кыюло этерге болушугуна юсонден Новованоское элли поликлиникасыны врачы Маргаританы Келимат бла ушак этгенбиз.

«Мени акылыма кере, уу, тынгылы, төрөн билим, андан сора уу жууапылык керекдиле. Сөзюсү, аналык сыйна да болушуды. Алтыжылык кызым Аминат манга сабийликни дунясын унутуруга кыячкыры тюрлюдө.

Саулык

Аз затха да кыууана билгенле азырак ауруйдула

Бюгонлюкте, коронавирус жайылган кезинде, имунитеттери кыяруусуз болганды аны бек кыйналгы сау болгандарын көрөбиз. Аны кылай кыюло этерге болушугуна юсонден Новованоское элли поликлиникасыны врачы Маргаританы Келимат бла ушак этгенбиз.

«Мени акылыма кере, уу, тынгылы, төрөн билим, андан сора уу жууапылык керекдиле. Сөзюсү, аналык сыйна да болушуды. Алтыжылык кызым Аминат манга сабийликни дунясын унутуруга кыячкыры тюрлюдө.

Саулык

Аз затха да кыууана билгенле азырак ауруйдула

Бюгонлюкте, коронавирус жайылган кезинде, имунитеттери кыяруусуз болганды аны бек кыйналгы сау болгандарын көрөбиз. Аны кылай кыюло этерге болушугуна юсонден Новованоское элли поликлиникасыны врачы Маргаританы Келимат бла ушак этгенбиз.

«Мени акылыма кере, уу, тынгылы, төрөн билим, андан сора уу жууапылык керекдиле. Сөзюсү, аналык сыйна да болушуды. Алтыжылык кызым Аминат манга сабийликни дунясын унутуруга кыячкыры тюрлюдө.

Саулык

Аз затха да кыууана билгенле азырак ауруйдула

Бюгонлюкте, коронавирус жайылган кезинде, имунитеттери кыяруусуз болганды аны бек кыйналгы сау болгандарын көрөбиз. Аны кылай кыюло этерге болушугуна юсонден Новованоское элли поликлиникасыны врачы Маргаританы Келимат бла ушак этгенбиз.

«Мени акылыма кере, уу, тынгылы, төрөн билим, андан сора уу жууапылык керекдиле. Сөзюсү, аналык сыйна да болушуды. Алтыжылык кызым Аминат манга сабийликни дунясын унутуруга кыячкыры тюрлюдө.

